

har udtalt mig om. Jeg kan desværre ikke gøre det mere bestemt, fordi jeg mangler sikre og paalidelige Oplysninger.

Et andet Punkt er Spørgsmaalet om Adgangen til at komme i Besiddelse af disse Lodder. Her synes det mig, at den højtærede Landbrugsminister kunde og burde have gaaet langt videre, end han er gaaet. Nu skal vedkommende have været Landarbejder i fem Aar. Der er her gjort den lille Lempelse, at han kan have været borte et halvt Aar, men dette er i Virkeligheden ikke tilstrækkeligt. Der forlanges, at Landarbejderen i 5 Aar udelukkende skal have beskæftiget sig med Landbrug. Det er altsaa ikke tilladt, at en Landarbejder forsøger, som det rimeligvis ofte sker, at tage ind til Byen for at skaffe sig Erhverv der, for saa, naar han ser, at det ikke gaar, at tage tilbage til Landbruget igen og vie Landbruget sin Arbejdskraft. En dygtig Landarbejder, en Mand, der har alle Betingelser for med Held at kunne drive en saadan Lod, kan godt være tagen til Byen og have tjent derinde et Aarstid eller to, men naar han kommer tilbage, siger Loven: Nu er du ikke værdig til at komme i Betragtning, nu har du været et Par Aar borte, din Dygtighed har taget Skade. Der sidder ligeledes rundt omkring paa Landet en stor Stand, Landhaandværkerstanden, og mange af disse Folk ere opfødte paa Landet, ere fødte i Landarbejderhuse, i smaa Boelssteder, mange af dem ogsaa i Gaardene. De have lært en Profession, og saa ere de gaaede tilbage til Landet og arbejde der i den. Det synes mig ogsaa at være en Uret, at holde disse Folk borte, thi som jeg sagde før, Hovedsagen bør altid være den personlige Dygtighed, og den kan være til Stede hos begge disse to Klasser af Mennesker. Det har ogsaa paa samtlige Husmandsmøder været krævet, at Tilgangen skal være lettere, at man ikke skulde drage det Skel, som her er draget. Jeg vil henstille til Udvalget at tage under Overvejelse, om man ikke paa dette Punkt kan imødekomme Stemningen noget mere, end den højtærede Landbrugsminister har kunnet. Naar man forlanger Attest af to paalidelige Mænd — og paa Landet kender Folk hinanden saa nogenlunde — for, at vedkommende er skikket til at overtage et saadant Hus, og man derpaa kræver Øvrighedens, Sogneraadets Attest, skulde det være Betyggelse nok for, at disse Lodder falde i Hænderne paa Folk, som virkelig forstaa at bruge dem.

Der er selvfølgelig adskillige andre

Forhold og Forandringer, som den højtærede Landbrugsminister foreslaar i Lovforslaget, der kunde omtales, jeg skal dog affholde mig derfra, idet det ikke staar for mig som nødvendigt at komme ind derpaa, da det er Spørgsmaal, som fuldt ud kunne afgøres i Udvalget. Men der er et Forhold, om hvis Hensigtsmæssighed jeg her vil udtale min stærke Tvivl, det er det kombinerede Forhold til Kreditforeningerne. Det forekommer mig, at de klare, rene Linier altid ere de rigtige. Naar Pengene gaa ud af Statskassen, og Staten staar som Laangiver, have vi Forholdet rent og klart, og hvad det angaar, at skaffe de nødvendige Penge, vil Sikkerheden i den Jord, som Pengene laanes ud til, være saa stor, at der ikke vil være nogen Tvivl om, at disse Penge med stor Lethed ville kunne skaffes til Veje. Men at indlade sig i et Forhold med Kreditforeningerne, som man maa betale med klingende Mønt og med Statsgaranti, synes jeg er noget vidtløftigt. Det er meget tvivlsomt, om det virkelig ogsaa er formaalstjenligt. Indtil jeg faar mere Klarhed i denne Sag, vil jeg fraraade Udvalget at gaa ind paa denne Tanke, som jeg aldrig tror kan blive til noget Held. Jeg skal ikke komme videre ind paa Sagen, end jeg har gjort. Paa Grund af manglende Oplysninger bevæger man sig jo her til en vis Grad paa Omraader, hvor man ikke altid har fast Grund under Fødderne.

Jeg skal kun til Slut udtale Haabet om, at Udvalget, der faar med denne Sag at gøre, vil forme Forslaget saaledes, at vi, naar vi ere komne videre frem i de næste 5 Aar, maa være mere klare over Forholdet, end vi ere nu, forme det saaledes, at store Dele af den Befolkning, her er Tale om, ville søge at faa Gavn af Loven. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger.

Barner: Jeg vil gerne give det foreliggende Lovforslag min Tilslutning. Det forekommer mig, at det er sjældent, at der fremkommer et Lovforslag, der saa decideret som dette tager Sigte baade paa statsøkonomiske og sociale Formaal. Det er jo Statens Eksistensbetingelse her i Landet, at Landbruget har gode Vilkaar, og det forekommer mig, at det Skridt, som er gjort ved den tidligere Lov, og det, som her sigtes henimod, driver ret stærkt netop paa denne Kile. Det har vist sig for dem, der have fulgt med i Landbrugets Udvikling i de senere Aar, at det netop er de smaa Landbrug, der ere de mest rentable